

Utbildningsinspektion i Fågelås skola, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Fågelås skola den 11 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Fågelås skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Fågelås skola intervjuades rektorn, elever, lärare, och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser och i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Fågelås skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	15
Förskoleklass	7
Grundskola	73

Fågelås skola ligger i ett litet samhälle, Gate, ca 2 mil söder om Hjo. Skolan ligger mitt i samhället och har nära till skog och mark. Elever och personal i skolan är organiserade i förskoleklass–årskurs 1, årskurserna 2–3 och 4–6. Varje år arbetar skolan med ett tema som sträcker över hela läsåret. Detta läsår är temat Vatten.

Skolan består av en huvudbyggnad från 1950-1951 tillsammans med en inbyggd paviljong. Det finns en stor skolgård med möjlighet till ett rikt utbud av aktiviteter. Eleverna är stolta över sin skola och talar om att de hjälps åt att hålla i ordning ute- och innemiljö och att det i sin tur utgör ett delmål i Grön Flagg, en miljöcertifiering för skola och förskola där miljömedvetandet och delaktighet står i fokus.

Klassrum och en matsal finns i huvudbyggnaden och i paviljongen finns fritidshemmet och klassrum för förskoleklassen. I anslutning till skolan, i ett gammalt skolhus, finns ett kommunbibliotek som också inrymmer en sal där eleverna har lek, idrott och hälsa.

Skolan leds av en rektor i vars ansvarsområde även Korsberga skola, förskola och dagbarnvårdare ingår. Rektorerna är också VFU-samordnare, verksamhetsförlagd utbildning för lärarstuderande, och samordnare för mentorerna för nyanställda lärare i kommunen.

Skolans elever kommer i huvudsak med skolskjuts till skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Fågelås skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna överlag når goda kunskapsresultat i Fågelås skola. Eleverna utvecklar i hög utsträckning normer och värden enligt de nationella målen.

Eleverna vet vem som är deras rektor. Personal, elever och föräldrar har förtroende för rektorn men önskar överlag att rektorn skall finnas mer i verksamheterna.

Personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolgården tillsammans med skolans närområden ger mycket goda förutsättningar till att motivera eleverna till lekar och fysiska aktiviteter under skoldagen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser i skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling och lärande i samtliga ämnen.
- Skolan bör analysera om resultaten på de nationella ämnesproven bör föranleda förändringar i undervisningens innehåll och utformning.
- Informationen till eleverna om de nationella målen för utbildningen bör förbättras.
- Elevernas delaktighet i och inflytande över sitt eget lärande och verksamheten i stort bör utvecklas.
- Skolans plan mot kränkande behandling bör omfatta alla former av kränkande behandling samt tydliggöra föräldrars rätt till information i ett tidigt skede om och när kränkningar uppstår.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Ämnet elevens val erbjuds inte eleverna så som det avses i styrdokumentet (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolans arbete mot kränkande behandling skall tillgodose föräldrars rätt till information om sina barns skolgång (1 kap. 2 § skollagen, och 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet 2.4 och 2.8).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte författningarnas krav (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet i dess lydelse före den 15 augusti 2005).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Resultaten på nationella ämnesprov för årskurs 5 år 2005 visar att flera av eleverna inte når de olika delmålen i svenska, engelska och matematik. Lärarnas uppfattning är att de elever som tidigare gått i Fågelås skola har klarat studierna bra i den skola de fortsätter sina studier i. Inspektörerna bedömer dock att skolan bör analysera om resultaten från ämnesproven bör föranleda förändringar i undervisningens innehåll och utformning.

Skolan har infört individuella utvecklingsplaner och i detta arbete ingår att förtydliga målen för utbildningen.

Utifrån klassrumsobservationer och intervjuer med elever och personal är inspektörernas intryck att eleverna endast i ringa grad är medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Målen är inte tydliggjorda i det dagliga arbetet. Eleverna uppger att de sällan är med och planerar vad de skall lära eller hur de skall arbeta. Inspektörerna bedömer att informationen till eleverna om de nationella målen för utbildningen bör förbättras.

Skolan samverkar med eleverna i klassråd och i ett elevråd. Eleverna berättar om saker de varit med och påverkat i den yttre miljön. Eleverna får vid dessa tillfällen arbeta i demokratiska former. Elevernas inflytande i skolan kan dock, enligt inspektörernas bedömning, utvecklas till att eleverna i större omfattning blir delaktiga i sitt lärande och i verksamheten i stort. De är till exempel inte med i valet av det tema skolan har. De är heller inte delaktiga i processen med att arbeta fram mål för Grön Flagg.

Utifrån intervjuer med elever och föräldrar och observationer under inspektionen kan inspektörerna konstatera att eleverna trivs i skolan och att de känner sig trygga. De uppger att det sällan förekommer bråk eller mobbning i skolan. De känner varandra över klasserna och många uttrycker spontant att det är roligt att gå till skolan.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att eleverna i Fågelås skola är trygga och känner sig sedda. Skolan bör analysera elevernas resultat på de nationella proven och uppmärksamma om förändringar i undervisningens innehåll och form kan öka elevernas möjligheter att nå läroplanens mål. Informationen till eleverna om de nationella målen för utbildningen bör förbättras. Elevernas inflytande och ansvar över det egna lärandet och verksamheten i stort bör förbättras.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Elevernas möjligheter att utveckla sitt eget sätt att lära är begränsat på grund av att de arbetssätt och arbetsformer som tillämpas i skolan oftast är inriktat på att eleverna arbetar enskilt, dock ibland i par eller i grupp, med skriftliga uppgifter. Inspektörerna vill påpeka att det i en verksamhet med mycket gemensamma arbetsuppgifter kan uppstå svårigheter med att få undervisningen anpassad till elevers olika behov.

När inspektörerna frågar eleverna varför de genomför olika moment i respektive ämne vet eleverna oftast inte vad deras arbete skall leda till. Eleverna kan svara ”för att läraren sagt så” eller ”för att det står så i boken”. Eleverna refererar inte till att det finns särskilda mål att uppnå i olika ämnen. De är också omedvetna om att det finns mål som att de skall utveckla olika slags kunskaper och kompetenser till exempelvis att kunna argumentera och reflektera över något de lärt sig.

Vid frågan om hur de vet vad de skall lära sig i skolan säger de äldre eleverna att de ”jämför sig med kompisar i andra skolor och så”.

Inspektörernas bedömning är att eleverna har insikt i hur skolan arbetar med att skapa bra relationer mellan eleverna, och de tycks förstå syftet med skolans

arbete för att förhindra och motverka utanförskap och kränkningar. I början av varje läsår har skolan något de kallar "Gatespelen" som är samarbetsövningar utomhus, i åldersblandade grupper.

Eleverna kan föra samtal kring frågor om relationer i skolan, trygghet och hur elever kan handla om de känner sig otrygga. Inom ramen för den ordinarie undervisningen förekommer diskussioner kring värdegrundsfrågor liksom kontaktskapande värderingsövningar. Innevarande läsår arbetar skolan med ledarskapsutbildning för årskurs 6. Syftet är bland annat att eleverna skall bli goda förebilder i skolan, bygga upp självförtroendet och få kunskap och grunder i ett ledaransvar.

Skolans "Plan mot kränkande behandling" omfattar enbart mobbning och "handlingsprogrammet när mobbning uppstått baseras enligt Farstametoden, utarbetad av Karl Ljungström". Vid diskussioner med rektorn, personal och föräldrar framkommer att skolan inte tillgodoser läroplanens krav på att alla berörda föräldrar skyndsamt skall informeras när kränkningar uppstår. Ett handlingsprogram mot alla former av kränkande behandling skall också beskriva det förebyggande och åtgärdande arbete skolan gör samt hur uppföljning och utvärdering av programmet skall ske.

Organisering/Utvärdering av lärandet/Bedömning

Inspektörerna vill framhålla det positiva i att skolan försöker finna flexibla lösningar för att organiseringen av undervisningen skall fungera optimalt trots skolans vikande elevunderlag. Inspektörerna ser att skolans organisation utformas så att det ger möjligheter att utnyttja varje lärares särskilda ämneskompetenser samtidigt som vuxentätheten i grupperna bibehålls.

I arbetsplanen har personalen använt årets tema för att konkretisera de nationella kursplanemålen.

Inspektörerna har tagit del av "individuella studieplaner". De tar upp elevens sociala utveckling samt kunskapsutvecklingen i svenska.

Lärarna ger på olika sätt återkoppling till eleverna. Det kan ske i slutet av ett lektionspass till alla elever eller individuellt efter att eleven avslutat ett arbetsmoment. Den systematiska uppföljning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling är begränsad till ämnena svenska, engelska och matematik. I dessa ämnen genomförs olika tester, diagnoser och de nationella ämnesproven. Lärarnas bedömning av varje elevs kunskapsutveckling i övriga ämnen har en mer undanskymt plats och inspektörerna bedömer att skolan behöver förbättra kunskapsuppföljningen så att den omfattar samtliga ämnen.

Skolan har fungerande rutiner för att upptäcka och sätta in åtgärder för elever som är i behov av stöd.

Skolledning och intern kommunikation

Rektorn i Fågelås skola har mångårig pedagogisk erfarenhet och under de senaste fyra åren även erfarenhet av förskoleverksamhet. Rektorn har gått den statliga rektorsutbildningen. Rektorns övriga ansvarsområden finns beskrivna tidigare i denna rapport. Rektorn håller sig förtrogen med verksamheten genom samtal med skolans personal förutom att under två dagar var fjortonde dag finnas i skolan. Personalen menar att rektorn är en bra chef. De upplever bland annat att rektorn har stort förtroende för dem. Det ger personalen friutrymme

att själva på olika sätt utveckla skolan och lägga upp hur undervisningen skall organiseras. Inspektörernas bedömning är att rektorn är väl förtrogen med skolans uppdrag och med rektors ansvarsområden. Se vidare kommunrapporten avseende Hjo kommun. Inspektörernas intryck är att det i skolan genomgående finns en öppen atmosfär där dörrarna till klassrum och skolledning står öppna. Formella arbetsplatsmöten med planeringar hålls regelbundet liksom informella möten i personalrum, matsal och korridorer där det dagliga informationsutbytet sker. Elever och intervjuade föräldrar känner väl till vem som är skolans rektor.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Fågelås skola upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Även rektorn upprättar en redovisning över verksamheten under 2004.

Inför upprättande av skolornas kvalitetsredovisning får alla skolor i uppdrag av barn- och utbildningsnämnden att redovisa enhetens mål. Målen anknyter till kommunens arbete med PBS, problembaserad skolutveckling.

Kvalitetsredovisningen är framtagen på ett sådant sätt att arbetslagen gör utvärderingar och personalen sedan i "lärsamtalsgrupper" tillsammans med rektorn gör slutprodukten som bildar underlag för skolans arbetsplan. Skolans personal genomför regelbundna lärsamtal och deltar även i de utvärderingar som ligger till grund för skolans kvalitetsredovisning. Överlag tycks skolans personal vara väl införstådd med kommunens system för styrning och kvalitetssäkring av verksamheten. Inspektörerna bedömer att de i Fågelås skola upprättade dokumenten inte kan ansas uppfylla förordningens krav på en skolas kvalitetsredovisning. Det saknas till delar bedömningar av måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Inte heller redovisas vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen i förhållande till nationella mål. Inspektörerna redovisar ytterligare ställningstagen i kommunrapporten avseende Hjo kommun.

Sammanfattning

Elevernas inflytande och ansvarstagande i skolans verksamhet och det egna lärandet bör utvecklas. De beskrivna rutinerna i skolans "Plan mot kränkande behandling" bör ses över och programmet skall utarbetas så att den omfattar alla former av kränkande behandling och föräldrar rätt till information om kränkande behandling uppstår i skolan. Skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte författningarnas krav.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Vid skolan finns inte ämnet elevens val identifierbart på elevernas scheman. Rektorn och lärarna motiverar detta med att eleverna på andra sätt får tillfälle att välja vilka kunskapsområden de vill arbeta mer med, framför allt ges tid till det inom temaarbetet. Inspektörernas bedömning är att de arbetssätt och arbetsformer som redovisas ryms inom respektive ämnes strävansmål och eleverna erbjuds således inte ämnet elevens val enligt bestämmelserna.

Tillgången på utbildad personal är mycket god i skolan och omsättningen av personalen är väldigt liten. Skolan vinnlägger sig om att se till att lärares särskilda ämneskompetens utnyttjas på ett effektivt sätt.

I övrigt är inspektörernas bedömning att tillgången till läromedel, pedagogiskt material och andra hjälpmedel möjliggör för eleverna att få en tidsenlig utbildning och att nå de nationella målen. Datorutrustning finns och används i undervisningen. Skolan har också tillgång till ett bibliotek.

Lokalerna är rymliga, i gott skick och skolgården inbjuder till lek och spel.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att eleverna i Fågelås skola inte har elevens val på det sätt som föreskrivs i grundskoleförordningen

Datum	Ort
2006-03-08	Göteborg

Marie Karlsson
Bosse Jersenius